

Bonyolítunk?

Miközben mindenki a kibontakozásról beszél, az újságokban rémítő híreket találunk. Manapság nálunk mindent *bonyolítanak*! Az első ijedség után azonban, ha jobban megvizsgáljuk eme vészjósló mondatokat, rájövünk, hogy valószínűleg nem a helyzet ilyen rossz, hanem csak beszélni (írni) nem tudunk. Ezt írják például városunk lapjában:

„Németországi munkánk *bonyolítására* német nyelvet beszélő, műszaki végzettségű ügyintézőt keresünk” (DM 1991. márc. 20., 9. o.).

A magyar nyelv értelmező szótára szerint a *bonyolít* ige jelentése: „Bonyolulttá, bonyodalmassá, szövevényessé tesz valamit, hogy csak nehezen vagy alig lehet megoldani, tisztázni, rendezni vagy kibontakozni belőle.” Így már minden világos. De miért kell ehhez német nyelvismeret?

A *bonyolít* ige efféle használatáról Nyelvművelő kézikönyvünk azt írja, hogy hibás, „újabbán a gazdasági nyelvben elterjedt” kifejezés. Valóban, ebből a témakörből is találhatunk példákat, de ma már ennél jóval szélesebb körben használatos az említett ige:

„A tenyésztési idő alatt 4 féle tartástechnológiával, agráregyetemi referenciateleppel, díjtalan szaktanácsadással, csiga keveréktakarmánnyal, ... *exportbonyolítással* segítjük munkáját” (DM 1991. márc. 19., 10. o.).

Eltekintve a szöveg többi hibájától, egyetlen probléma foglalkoztat csak, az, hogy hogyan fognak szegény kis csigák megérkezni rendeltetési helyükre, ha az exportot bonyolítják, s mit fognak enni reggelire a franciák, ha akadozik a magyar csigaexport? Láthatjuk, a hiba az, hogy a *lebonyolít* ige igekötőjét indokolatlanul elhagyják, s emiatt a szöveg ellenkező értelmet kap. (L: Nyelvművelő kézikönyv II. kötet, 28. o.)

A szó **helyes használatára** mindössze egy példát sikerült találnom: „Olcsó bérű belvárosi terem ... értekezletek, rendezvények ... *lebonyolítására* kiadó” (DM 1991. márc. 18., 10. o.).

Az itt bemutatott aggasztó jelenséggel nem én foglalkozom először. Újabb említését az teszi indokolttá, hogy az utóbbi években teljesen elharapózott. Manapság már nemcsak a gazdasági ügyek *bonyolódnak*. „A pénztárkönyv, naplófőkönyv vezetéséhez kapcsolódóan *bonyolítjuk levelezésünket*” (DM 1991. márc. 12., 10. o.).

Új szavunk is született már: a *bonyolító* mint főnév! „Élelmiszeripari nagyvállalat keres külkereskedelmi *bonyolítót*.” Mi az, ami valóban bonyolódhat? Helyesen beszéltek például a rádióban A Hold kegyeltjei c. film kapcsán a „cselekménybonyolítás nagyszerű példájáról”. A *bonyolít*, *lebonyolít* igékhez hasonlóan a *bonyolódik* igét is fel szokták cserélni a *lebonyolódik*kal.

Képzletben látom már a Nyelvelő (akkorra már napilap) 2001. április eleji számának egyik cikkét, címe: Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy *lebonyolít* igénk. „Idézek” is belőle: „Manapság már hihetetlennek tűnik, de *bonyolít* igénk régen 'bonyolulttá tesz' jelentésben élt. Ezen archaikus alak már csak a '90-es évek elején végzett egyetemisták körében használatos.”

Vigyázzunk, ne tévesszük össze az igekötős és az igekötő nélküli alakot! Nem mindegy, hogy nyelvünket *építjük* vagy „*leépítjük*”!